

Qulu Məhərremli

Radio dərsləri

Tarix
Nəzəriyyə
Təcrübə

MÜNDƏRİCAT

Giriş 3

I HİSSƏ. Radionun tarixi: qığılcımdan kosmik rabitəyədək

I Fəsil: Radionun təşəkkülü və inkişaf mərhələləri	7
Keçmişdən gələcəyə	7
Səsyazma tarixindən səhifələr	11
«Elektrik möcüzələri»ndən radionun kəşfinə doğru	19
Fəza dalğalarının fatehi	22
Radionun ilk addımları	26
Radionun Avropa «yürüşü»	32
Televiziya ilə çətin rəqabət	40
«Soyuq müharibə» mələkləri	47

II Fəsil: Azərbaycan radiosu: efirodə addımlar	61
«Alo, alo! Danışır Bakı!»	62
İlk addımlar	67
Radio: siyasi təbliğat milli düşüncəyə qarşı.....	78
Efirin yarış salnamələri	88
«RV □ 8» marşının sədaları altında	91
Radioteatrın kövrək addımları.....	96
Radio 1941-1945-ci illərdə	104
Təbrizin həzin səsi	117
Bərpa dövrünün radiosu	126
Televiziya ilə yanaşı.....	129
Radio 60-70-ci illərdə	132
Efirin çağlayan «Bulağ»ı.....	138
Radio 80-ci illərdə	144
Radionun müstəqillik illərində.....	147
ANS-ÇM, Radio-"Sara" FM-104.....	156

III Fəsil: Azərbaycan beynəlxalq dalğalarda	165
"Bakının səsi" Şərqi diapazonunda	166
Müstəqil Azərbaycanın səsi	170
"Amerikanın səsi" və BBC dalğalarında	182
Danışır "Azadlıq" radiosu.....	189

IV Fəsil: Dünya radio yayımının inkişaf meylləri	203
Üçüncü minilliyin radiosu	203
ABŞ: radioyayımın çağdaş mənzərəsi	208
Böyük Britaniya: kommertiya radiolarının intihabı	213
Rusiya radiosu yeni şəraitdə.....	218
Türkiyə radiosu bu gün	225

II HİSSƏ. Radiojurnalistika: nəzəri məsələlər

I Fəsil: Radionun özəllikləri	234
Radio media sistemində	234
Kommunikasiya labirentlərində.....	241
Auditoriya ilə ünsiyyətin özəlliyi.....	250
II Fəsil: Radiojurnalistikanın akustik təbiəti	258
Radionun ifadə vasitələri	258
a) <i>formayaradıcı vasitələr</i>	261
b) <i>üslubyaradıcı vasitələr</i>	273
Radionun öz dili varmı?	278
Radio verilişlərinin üslubu	284
III Fəsil: Radio yayımı: jurnalist yaradıcılığının əsasları	294
Efir yaradıcılığının forma və məzmunu	294
Radio yayımının növləri.....	299
Radiojurnalistikanın janrları	303
a) <i>İnformasiya janrları</i>	306
b) <i>Analitik janrlar</i>	316
c) <i>Rəy bildirən janrlar</i>	320
Radioyayımın formaları və proqram növləri.....	322
Özəl radioların formatları	345
İnformasiya üstəgəl musiqi	349
Radioteatr: dramaturji formanın özəlliyi	358
IV Fəsil: Proqramlaşdırma və yayımın strukturu	372
Radioyayımın proqramlaşdırılması: dünən və bu gün	372
Yayım proqramlarının kompozisiyası	376
Veriliş strukturu və montaj.....	384

III HİSSƏ. Təcrübə

Radio üçün necə yazmalı, efirdə necə danışmalı?	396
Efir materiallarını necə çatdırmalı?	401
Xəbər çatdırmanın özəllikləri	407
Paket verilişlərini necə hazırlamalı?	415
Radiokanal: formata necə uyğunlaşmalı?	422
Seçkini necə işıqlandırmalı?	431
Dini mövzuya həssas yanaşın (<i>bu barədə veriliş hazırlamağın 10 qaydası</i>)	434
Canlı efirdə diskussiya... ..	441
Bədii-publisistik proqramlar	445
Müsahibə texnikasına necə yiyələnməli?	447
Radionun musiqi dünyası	447

Yaxşı səhər şousunu necə yaratmalı?	451
Siz radio prodüserisiniz	455
Aparıcılığın çətin-asan şərtləri	460
Bəzi etik məsələlər (BBC, «Azadlıq» və «Amerikanın səsi» radiostansiyalarının təcrübəsi əsasında).....	464
Radio terminləri	471
Nəticə əvəzi. Səslərin rəngini duymalı	487
İstifadə edilmiş ədəbiyyat.....	491

***

Nəşriyyatın direktoru:

professor Nadir MƏMMƏDLİ

Nəşriyyat redaktoru:	Zəmfira Məhərrəmli
Kompyuter yığımı:	Könül Əliyeva
Dizayner:	Əbülfət Kərimov
Rəssam:	Tural Əhmədov
Texniki redaktor:	Rövşanə Nizamiqızı
Korrektor:	Həqiqət Eldarova

Yığılmağa verilmiş 06.02.2007.

Çapa imzalanmış 18.12.2007.

Şərti çap vərəqi 13,2. Sifariş № 702.

Kağız formatı 60x90 1/16. Tiraj 1000.

Kitab «Nurlan» nəşriyyat-poliqrafiya müəssisəsində
səhifələnib çap olunmuşdur.

E-mail: nurlan1959@gmail.com

Tel: 497-16-32; 050-311-41-89

Ünvan: Bakı, İçərişəhər, 3-cü Maqomayev döngəsi 8/4.